

Pārskats par Preiļu novada bāriņtiesas darbu 2019. gadā

Publicēts: 31.03.2020.

[Sabiedrībā](#)

[Pašvaldībā](#)

[Preiļu novadā](#)

Preiļu novada bāriņtiesa (turpmāk tekstā – bāriņtiesa) darbojas saskaņā ar Preiļu novada pašvaldības 2009.gada 17.jūlijā apstiprināto nolikumu un pamatojoties uz Bāriņtiesu likumu, Civillikumu, citu normatīvo aktu un publisko tiesību principiem, prioritāri nodrošina bērnu un aizgādībā esošo personu tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna un aizgādībā esošas personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.

Darba organizācija

Bāriņtiesas sastāvā ir bāriņtiesas priekšsēdētāja Natālija Rivža, priekšsēdētājas vietniece Anna Lazdāne, bāriņtiesas locekļi Sintija Trubiņa, Anna Dzidra Bernāne, Guna Sīle, kuri piedalās bāriņtiesas sēdēs, veic bērnu dzīves apstākļu pārbaudes, nodrošina ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu un aizgādībā esošo personu mantisko un personisko tiesību ievērošanas uzraudzību, kā arī pilda citus pienākumus saskaņā ar amata aprakstu. Bāriņtiesas lietvedības sekretāre ir Nellija Kondratjeva. Visiem bāriņtiesas darbiniekiem ir pienākumu veikšanai atbilstoša izglītība. Regulāri tiek celta profesionālā kvalifikācija, apmeklējot kursus un seminārus. 2019.gadā divi no bāriņtiesas locekļiem ir apguvuši profesionālās pilnveides izglītības programmu “Bāriņtiesas vadība un organizācija”, viens darbinieks pilnveidoja savas zināšanas bāriņtiesas darba organizēšanā. Darbinieki regulāri dalījās pieredze ar kolēģiem no Latgales reģiona, lai sekmētu savu profesionālo izaugsmi un kompetenci. Preiļu novada bāriņtiesa ir Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijas biedrs.

Ikdienas bāriņtiesas darbības nodrošināšanai nosūtīti 498 dokumenti un saņemti 151 fizisku un juridisku personu iesniegums, kā arī 341 ienākošais dokuments. Pārskata gadā ierosinātas 16 jaunas lietas. 2019.gada 31.decembrī bāriņtiesā aktīva ir 381 lieta. Ikdienā bāriņtiesa sniedz konsultācijas Preiļu pilsētas un Preiļu novada iedzīvotājiem bāriņtiesas kompetences jautājumos.

2019. gadā bāriņtiesas darbinieki piedalījušies tiesas sēdēs Preiļos, Daugavpilī, Rēzeknē, Jelgavā. Bāriņtiesa tiesas procesos bijusi gan prasītājs, gan tiesas pieaicināta iestāde, viedokļa un atzinuma sniegšanai. Bāriņtiesa pārstāvēta lietās par saskarsmes tiesību noteikšanu, atsevišķas aizgādības noteikšanu, aizgādības tiesību atņemšanu un atjaunošanu, rīcībspējas ierobežošanu, bērnu mantisko interešu pārvaldīšanu. Iestādes darbinieki piedalījās lietās izskatīšanā kriminālprocesos.

Pieprasīti un saņemti gada norēķini par bērnu personisko un mantisko tiesību pārstāvēšanu 24 aizbildnības lietās, 22 lietās par bērna mantas pārvaldību un 31 aizgādības lietās. Bāriņtiesa norēķinu pareizību pārbauda, pieprasot izziņas attiecīgajām iestādēm.

Bāriņtiesa strādā ar nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmu (NPAIS), audžuģimeņu informācijas sistēmu (AGIS) izmanto leģālietu ministrijas Informācijas centra Sodū reģistra, Iedzīvotāju reģistra datu bāzes un Pašvaldības sociālās palīdzības informācijas sistēmas datus. 2019.gadā NPAIS un AGIS sistēmās ir ievadīti dati par pārskata gada ierosinātajām lietām.

2019. gadā Preiļu novada bāriņtiesa ir pieņēmusi 68 lēmumus. Bāriņtiesa lietas izskata bāriņtiesas sēdēs un lēmumus pieņem koleģiāli. Atsevišķos gadījumos, ja bērns atrodas veselībai un dzīvībai bīstamos apstākļos, un jārikojas nekavējoties, lai nodrošinātu bērnam drošus apstākļus, bāriņtiesas priekšsēdētājs vai bāriņtiesas loceklis pieņem vienpersonisku lēmumu par bērna nošķiršanu, aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, aizbildņa vai audžuģimenes atstādināšanu no pienākumu pildīšanas un bērna nogādāšanu drošā vietā. Šogad bāriņtiesas priekšsēdētāja un bāriņtiesas priekšsēdētājas vietniece pieņēma 3 vienpersoniskos lēmumus, kuri skāra 9 bērnus. Neviens no bāriņtiesas pieņemtajiem lēmumiem pārskata gadā nav pārsūdzēts tiesā.

Preventīvais darbs

Preiļu novada bāriņtiesa, sadarbībā ar Preiļu novada Labklājības pārvaldi, 2019.gadā veltīja pastiprinātu uzmanību preventīvajam darbam ģimenēm ar bērniem. Bāriņtiesas darbinieki gada laikā veica 197 dzīves apstākļu pārbaudes ģimenēs, kur uzturas nepilngadīgie bērni un personas ar ierobežotu rīcībspēju.

Šī gada ietvaros bāriņtiesa informējusi Labklājības pārvaldi, pašvaldības policiju un citas institūcijas par 11 ģimenēm, kurās netiek pietiekoši nodrošināta bērnu attīstība un audzināšana. Ģimenēm, kurās aug 30 bērni, bāriņtiesa sadarbībā ar Labklājības pārvaldi uzdeva noteiktajā termiņā novērst bērnu attīstībai nelabvēlīgos apstākļus. Pateicoties Preiļu novada pašvaldības sociālā atbalsta pakalpojumiem, veiksmīgai starpinstitucionālajai sadarbībai ar Labklājības pārvaldi, izglītības pārvaldi, psihologiem, sociālajiem darbiniekiem un pedagogiem, izglītības iestādēm, ģimenes ārstiem, Valsts un pašvaldības policiju, Probācijas dienestu, vecākiem, var konstatēt, ka kopumā ģimenēs ir uzlabojusies izpratne par bērnu aprūpi un uzraudzību. Šogad ir samazinājies gadījumu skaits, kad bāriņtiesai vajadzēja iesaistīties bērna interešu un tiesību aizsardzībā, izņemot bērnu no ģimenes ar vienpersonisko lēmumu (2019.gadā pieņemti 3 lēmumi, 2018.gadā -7 lēmumi, 2017.gadā – 9 lēmumi), pārtraucot aizgādības tiesības (2019.gadā 5 personām, 2018.gadā 6 personām, 2017.gadā 16 personām). Bāriņtiesa pieņēma lēmumus par pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu 6 personām, 2019.gadā nebija sniegts neviens prasības pieteikums tiesā par bērna aizgādības tiesību atņemšanu. Četriem vecākiem ar tiesas spriedumu ir atņemtas aizgādības tiesības uz bērniem.

2019. gadā uz pārrunām bāriņtiesā, lai pieprasītu paskaidrojumus, dotu norādījumus, uzdotu pienākumus bērnu aizgādības jautājumos un nodrošinātu bērnu personisko vai mantisko tiesību aizsardzību, kā arī, lai sniegtu atbalstu grūtībās nonākušajiem vecākiem, uzaicinātas 13 ģimenes. Bāriņtiesa iesaistās gadījumu risināšanā, kad nepilngadīgajiem ir neattaisnoti mācību kavējumi, uzvedības un likumu pārkāpumi, kad bērni ir iesaistīti konfliktos, lieto atkarības izraisošas vielas, nepakļaujas audzināšanai. Lai vispusīgi palīdzētu vecākiem, uz pārrunām tika aicināti Preiļu pašvaldības institūciju pārstāvji no Labklājības pārvaldes, Preiļu novada pašvaldības policijas un izglītības iestādēm.

Ārpusģimenes aprūpe

Ja bērns ir palicis bez vecāku aizgādības, (bērna vecāki ir miruši, vecākiem ir pārtrauktas vai atņemtas aizgādības tiesības, bērna vecāki slimības dēļ nespēj pienācīgi aprūpēt un uzraudzīt bērnu, bērna vecāki ir nepilngadīgi un citos gadījumos), bāriņtiesa koleģiāli lemj par bērnam piemērotāko ārpusģimenes veidu – aizbildnību, ieviešanu audžuģimenē vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. 2019.gada 31.decembrī ārpusģimenes aprūpē atradās 45 Preiļu novada bērni, no tiem audžuģimenes aprūpē – 11 bērni, aizbildņu ģimenēs – 32 bērni, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās – 2 bērni (divi bērni ar smagām veselības problēmām atrodas Valsts sociālās aprūpes centrā). Pagājušajā gadā ārpusģimenes aprūpe no jauna ir nodrošināta 5 bērniem. Aizbildņu pienākumus visbiežāk pilda bērnu radnieki (6 personas), vecvecāki (9 personas) un bērniem emocionāli tuvas personas, kas nav radnieki (9 personas). Lai izvērtētu ārpusģimenes pakalpojuma kvalitāti, bāriņtiesas darbinieki veic ikgadējo bez vecāku gādības palikušo bērnu dzīvesvietas pārbaudi, lai pārliecinātos par bērnu aprūpi un uzraudzību, noskaidro bērna un ģimenes locekļu viedokļus, seko līdzi darbībām ar bērna mantu, izsniedz bez vecāku gādības palikušajiem bērniem apliecības sociālo garantiju nodrošināšanai.

Šobrīd Preiļu novadā ir viena audžuģimene, kurai pārskata gadā ir piešķirts specializētās audžuģimenes statuss. Specializētajā audžuģimenē bāriņtiesā ievieto bērnus krīzes situācijā. Šobrīd audžuģimenē uzturas trīs bērni. Preiļu novada bāriņtiesa aicina novada iedzīvotājus būt aktīviem un atbalstošiem, dalīties mīlestībā, kļūstot par audžuģimeni bērniem, kuri ir palikuši bez vecāku gādības.

Adopcijas lietas

2019. gadā bāriņtiesa par adoptētājiem atzinusi 4 personas, kas izteikušas vēlmi adoptēt svešu, ārpusģimenes aprūpē esošu bērnu vai vienas ģimenes divus vai trīs bērnus. Potenciālajiem adoptētājiem tika veikta izpēte – sarunas, dzīves apstākļu pārbaudes, ģimeņu locekļu savstarpējo attiecību, motivācijas noskaidrošana, informācijas iegūšana par veselības stāvokli, sodāmību pārbaude, psihologa atzinuma analīze un tad bāriņtiesas sēdē tika pieņemts lēmums par atbilstību adoptētāja statusam. Divi bērni pārskata gadā tika nodoti pirmsadopcijas aprūpē ar regulāru bāriņtiesas kontroli līdz adopcijas apstiprināšanai tiesā un 2020.gadā viņu adopcija tiks apstiprināta tiesā.

Atzinumi sniegšanai tiesai

Viena no darbietilpīgam un komplicētam jomam bāriņtiesas darbā ir atzinumu sniegšana pēc tiesas pieprasījuma. Pārskata gadā bāriņtiesa ir sniegusi divus atzinumus tiesai par kārtību, kādā vecāki var izmantot saskarsmes tiesības un tiesības uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar saviem bērniem, par bērna dzīvesvietas noteikšanu, atsevišķas aizgādības noteikšanu, aprūpes un uzraudzības tiesību noteikšanu.

Vecāku aprūpē esoša bērna nodošana citas personas aprūpē

Pārskata gadā par divu vecāku aprūpē esošajiem bērniem, kuru vecāks darba dēļ ilgāku laika periodu izbrauc uz ārzemēm, un laiks ir ilgāks par trīs mēnešiem, bāriņtiesa pieņēmusi lēmumus, ka bērna nodošana citas personas aprūpē Latvijā atbilst bērna interesēm un persona spēs bērnu pienācīgi aprūpēt. Bāriņtiesā ir 11 lietas par bērna nodošanu citu personu aprūpē, kurās bāriņtiesa veic šo bērnu personisko un mantisko tiesību ievērošanas uzraudzību.

Citas lietas

Bāriņtiesa pieņēmusi vienu lēmumu par ģimenes valsts pabalsta izmaksu personai, kura faktiski audzina bērnu vai izmaksāšanu pašam bērnam, ja viņš ir sasniedzis 15 gadu vecumu.

Aizgādības lietu pārraudzība

Viena no bāriņtiesas darbības sfērām ir aizgādības lietu pārraudzība. Aizgādībā esoša persona ir pilngadīga persona ar ierobežotu rīcībspēju. Bāriņtiesa piedalās lietas izskatīšanā tiesā, iesniedzot pierādījumus, kuriem ir nozīme lietā par rīcībspējas ierobežošanu. Pēc sprieduma par rīcībspējas ierobežojuma noteikšanu stāšanās likumīgā spēkā, bāriņtiesa pieņem lēmumu par aizgādņa iecelšanu. 2019.gadā bāriņtiesā bija 31 aktīvas lietas par aizgādņa iecelšanu personai ar ierobežotu rīcībspēju. Bāriņtiesa uzrauga aizgādībā esošo tiesību un interešu ievērošanu, pieprasot no aizgādņiem norēķinus, pārbaudot tos, kā arī veicot šo personu dzīves apstākļu pārbaudes.

Bāriņtiesa arī iecel aizgādņus promesošas personas mantai un mantojumam, ja ar notāra taisītu notariālo aktu nodibināta aizgādība ja mantojuma atstājējam piederējis uzņēmums vai saimniecība, un tā darbība jāturpina līdz brīdim, kad mantiniekiem apstiprinātas mantojuma tiesības. 2019. gadā ir ierosinātas 2 lietas par aizgādņa iecelšanu mantojumam.

Bāriņtiesu apliecinājumi

Bāriņtiesas locekļi visos Preiļu novada pagastos izdara apliecinājumus un pilda citus Bāriņtiesu likuma 61.pantā noteiktos uzdevumus. 2019.gadā Preiļu novadā ir izdarīti 355 apliecinājumi. Ir sagatavoti 65 darījuma akta projekti.

Arhīvs

Bāriņtiesa veido un uztur savu arhīvu atbilstoši arhīva likumam, kurā glabājās pastāvīgi glabājamās lietas no 2005.gada līdz 2019.gadam. 2019.gadā pastāvīgi glabājamās lietas par laika periodu no 2002. gada līdz 2004. gadam nodotas Daugavpils zonālajā Valsts arhīvā.

Natālija Rivža,
Preiļu novada bāriņtiesas priekšsēdētāja

<https://www.preili.lv/lv/jaunums/parskats-par-preilu-novada-barintiesas-darbu-2019-gada>